

Список використаних джерел

1. Захарова Г. В. Теоретичні засади методики розслідування шахрайства у сфері туризму, вчиненого організованою групою : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2021. 246 с.
2. Жерж Н. А., Дирдін М. Є. Слідчі ситуації та типові криміналістичні версії щодо особи злочинця при розслідуванні окремих насильницьких злочинів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 117–121.
3. Коршикова Т. В. Алгоритм дій слідчого з розслідування шахрайств, що вчиняються з використанням електронно-обчислювальної техніки. *Актуальні питання криміналістики : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20 груд. 2019 р.) / редкол. : В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. С. 368–370.*
4. Малярова В. О. Тактико-криміналістичні та процесуальні основи пошуку та затримання злочинця : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2005. 238 с.
5. Назаренко К. Ю. Розслідування злочинів, пов'язаних зі створенням або утриманням місць розпусти і звідництвом : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро, 2016. 218 с.
6. Павлова Н. В., Птушкін Д. А., Чаплинський К. О. Теоретичні засади методики розслідування шахрайства, пов'язаного з відчуженням об'єктів нерухомого майна громадян : монографія. Херсон : Гельветика, 2019. 196 с.
7. Рейнгольд А. В. Основи методики розслідування шахрайства в інтернет-комерції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро, 2023. 250 с.
8. Рейнгольд А. В. Типові слідчі ситуації під час розслідування шахрайства в інтернет-комерції. *Юридична наука*. 2020. № 2. Т. 2. С. 129–133.
9. Справа № 200/12729/18. Архів Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська, 2021 р.
10. Справа № 554/1839/21. Архів Октябрського районного суду м. Полтави, 2021 р.

УДК 343

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.3.43>

ТИМОЩУК С.О.

ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНОЇ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ ДО ПОСТАНОВЛЕННЯ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

CONDUCTING AN COVERT INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTION BEFORE THE DECISION OF THE INVESTIGATING JUDGE: PROBLEMS AND WAYS TO SOLVE THEM

У статті дотримана наукова позиція щодо безальтернативної можливості розпочинати проведення у кримінальному провадженні за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора у випадках, визначених ч. 1 ст. 250 Кримінального процесуального кодексу України, лише двох негласних слідчих (розшукових) дій – установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу) та спостереження за особою. Доведено, що зазначені правові норми повною мірою взаємопов'язані та узгоджуються між собою, що не дає жодних підстав трактувати сферу практично-правового застосування правового інституту «Проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді» в іншій правовій площині.

© ТИМОЩУК С.О. – аспірант наукової лабораторії з проблем протидії злочинності (Навчально-науковий інститут № 1 Національної академії внутрішніх справ)

Звернута увага на неможливість проведення низки ключових негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях щодо воєнних злочинів без дозволу суду є проблемним питанням у невідкладних випадках, яке ускладнює документування злочинів вказаної категорії. Дану проблему можна екстраполювати на виявлення і документування злочинів іншої категорії (до прикладу – проти основ національної безпеки України, життя та здоров'я особи, проти власності тощо), де саме від оперативного реагування правоохоронних органів залежить не лише викриття осіб, які їх вчинили, та фіксування доказової бази, а й життя та здоров'я людини, забезпечення її прав та свобод. Така проблема потребує законодавчого вирішення шляхом внесення змін до ст. 250 та низки інших статей Глави 41 Кримінального процесуального кодексу України в частині скасування обмежень на початок проведення негласних слідчих (розшукових) дій до постановлення ухвали слідчого судді за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора.

Внесення запропонованих автором змін до ч. 1 ст. 250 Кримінального процесуального кодексу України не лише мають надати правоохоронним органам дієві механізми для протидії злочинності, а й забезпечать безапеляційне дотримання принципу верховенства права у кримінальному провадженні, зокрема – при застосуванні даної правової норми.

Ключові слова: негласна слідча (розшукова) дія, кримінальне провадження, прокурор, установа місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу), спостереження за особою, воєнні злочини, воєнний стан.

The article adheres to the scientific position regarding the non-alternative possibility of starting the conduction of only two secret investigative (search) actions in criminal proceedings based on the decision of the investigator, agreed with the prosecutor, or the prosecutor himself/herself in the cases defined by Part 1 of Article 250 of the Criminal Procedure Code of Ukraine – finding out the location of radio equipment (radio-electronic tools) and monitoring of a person. It has been proven that the specified legal norms are fully interconnected and consistent with each other, which does not give any reason to interpret the sphere of practical-legal application of the legal institute «Conducting secret investigative (search) action before the decision of the investigating judge» in another legal sphere.

Attention has been drawn to the impossibility of carrying out a number of key secret investigative (search) actions in criminal proceedings regarding war crimes without the permission of the court. That is a problematic issue in urgent cases, complicating the documentation of crimes of the specified category. This problem can be extrapolated to the detection and documentation of crimes of another category (for example, against the foundations of national security of Ukraine, life and health of a person, against property, etc.), where not only the exposure of the perpetrators and the fixing of the evidence base, but also the life and health of a person, his rights and freedoms depending on the prompt response of law enforcement agencies. Such a problem requires a legislative solution by making changes to Article 250 and a number of other articles of Chapter 41 of the Criminal Procedure Code of Ukraine in terms of the abolition of restrictions on the initiation of secret investigative (search) actions before the decision of the investigating judge is made by the decision of the investigator, coordinated with the prosecutor, or the prosecutor himself/herself.

The changes proposed by the author to part 1 of Article 250 of the Criminal Procedure Code of Ukraine should not only provide law enforcement agencies with effective mechanisms for combating crime, but also ensure unappealable observance of the principle of the rule of law in criminal proceedings, in particular, when applying this legal norm.

Key words: covert investigative (search) action, criminal proceedings, prosecutor, locating radio equipment (radio-electronic tools), surveillance of a person, war crimes, martial law.

Постановка проблеми. Прийняття у 2012 р. чинного Кримінального процесуального кодексу (КПК) України стало визначальною віхою в європеїзації вітчизняного кримінального

процесуального закону. Даний правовий акт, який увібрав у себе усі європейські цінності та стандарти, не лише формально гарантував дотримання прав і свобод людини, а й забезпечував реальні та дієві механізми їх реалізації та швидкого поновлення у разі порушення.

Було удосконалено існуючі правові інститути кримінального процесу, а також запроваджено нові, серед яких – правовий інститут «Негласних слідчих (розшукових) дій», що знайшов своє відображення в окремій Главі 21 КПК України [1]. Поява такого правового інституту стала результатом тривалої дослідницької роботи у сфері теорії кримінального процесу, криміналістики, оперативно-розшукової діяльності, слідчо-прокурорської та судової практики, кінцевою метою якої було забезпечення справедливого та дієвого балансу між втручанням держави в права і свободи людини, зокрема – приватне спілкування, та правоохоронною діяльністю держави, спрямованою на проведення оперативно-розшукових заходів і використання їх результатів у кримінальному провадженні за для забезпечення принципу невідворотності кримінальної відповідальності та покарання.

Аналіз правових норм свідчить, що саме на прокурора, як на одну із ключових фігур кримінального провадження, що відповідно до вимог ст. 36 КПК України здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, законодавцем покладено процесуальний обов'язок забезпечити законність при ініціюванні та проведенні негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД).

Задля виконання цієї процесуальної функції, а також для забезпечення виконання завдань кримінального провадження, визначених ст. 2 КПК України, через призму загальних засад кримінального провадження, саме прокурора наділено законодавцем процесуальним повноваженням на прийняття у передбачених кримінальним процесуальним законом процесуального рішення про проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді. Так, за ч. 1 ст. 250 КПК України у виняткових невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та запобіганням вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (статті 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини Кримінального кодексу України, НСРД може бути розпочата до постановлення ухвали слідчого судді у випадках, передбачених КПК України, за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора [1].

Грунтовний аналіз правової норми та правозастосовна практика свідчать, що, попри прогресивно-новаторський характер та новизну, вона потребує системних змін та удосконалення. Саме такі удосконалення та зміни, на наше переконання, з одного боку, стануть надійним інструментарієм правоохоронним органам для швидкої і дієвої протидії злочинним проявам, зокрема – тяжким та особливо тяжким кримінальним правопорушенням, а з іншого боку – надійним запобіжником від порушень права людини на приватність.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Загалом, теоретичні та практичні проблеми проведення НСРД, зокрема – до постановлення ухвали слідчого судді, були предметом досліджень таких науковців як Є. М. Блажівського, О. В. Гесселева, М. А. Погорецького, О. І. Полуховича, О. М. Сала, А. В. Столітнього, Д. Б. Сергєєвої, С. Р. Тагієва, О. Ю. Татарова, С. С. Чернявського, О. Г. Шило та ін.

Одним із фундаментальних питань, яке досліджувалося науковцями задля закладення теоретичних підвалин для чіткого практичного застосування правових приписів ст. 250 КПК України, стало питання визначеності видів НСРД, які можливо розпочати до постановлення ухвали слідчого судді – за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора. Однак, ґрунтовний аналіз низки наукових джерел свідчить, що наукові погляди з цього приводу різнилися.

Виклад основного матеріалу. Положення ч. 1 ст. 250 КПК України надають можливість розпочати проведення будь-якої НСРД, насамперед – пов'язаної із втручанням у приватне спілкування, до постановлення ухвали слідчого судді за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора [1].

Водночас, група науковців, даючи доктринальне тлумачення положенням ст. 250 КПК України, зазначає, що «Норми цієї стаття закону встановлюють винятки із порядку організації негласних слідчих (розшукових) дій, які за загальним правилом проводяться з дозволу слідчого судді. Згідно з положеннями ч. 2 ст. 246 КПК України за рішенням слідчого судді під час досудового розслідування злочинів проводяться такі слідчі (розшукові) дії: аудіо-, відео- контроль особи (ст. 260 КПК України); накладення арешту на кореспонденцію (ст. 261 КПК України); огляд і виїмка кореспонденції (ст. 262 КПК України); зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК України); зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК України); обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння

особи (ст. 267 КПК України); установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК України); спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК України); аудіо-, відео-контроль місця (ст. 270 КПК України); негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274 КПК України)» [2, с. 638]. Подібну наукову позицію групи дослідників (С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко) відображено у іншому коментованому КПК України [3, с. 528-529, 531-532].

Не можемо не відмітити, що аналогічне тлумачення норм ст. 250 КПК України, зокрема – щодо можливості втручання у приватне спілкування до постановлення ухвали слідчого судді, демонструє низка суддів, про що свідчить ґрунтовний аналіз мотивувальних частин окремих судових рішень [4; 5].

Обґрунтовано піддаючи сумніву наукову позицію, відображену у згаданих вище науково-практичних коментарях до КПК України, Є. Д. Лук'янчиков та Б. Є. Лук'янчиков констатують, що «... Зважаючи на ситуаційний характер розслідування законодавець передбачив можливість проведення НСРД до постановлення ухвали слідчого судді. Такі випадки визначаються як виняткові невідкладні і пов'язані із врятуванням життя людей та запобіганням вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину (ст. 250 КПК України)... Про можливість розпочати слідчу дію до постановлення ухвали слідчого судді йдеться у ч. 4 ст. 268 установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу та у ч. 3 ст. 269 спостереження за особою, річчю або місцем. Чи можна починати проводити інші слідчі дії, якщо про це не вказано у конкретній статті КПК України? Якщо положення ст. 250 КПК України є загальними для усіх НСРД, ч. 4 ст. 268 та ч. 3 ст. 269 доцільно вилучити, щоб уникнути неоднозначних тлумачень про можливість проведення усіх таких дій до постановлення ухвали слідчого судді...» [6, с. 152].

Водночас, наукова позиція переважної більшості дослідників, яку ми повністю підтримуємо, є чіткою та послідовною і зводиться до безальтернативної можливості розпочинати проведення у кримінальному провадженні за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора у випадках, визначених ч. 1 ст. 250 КПК України, лише двох негласних слідчих (розшукових) дій - установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу) (ст. 268 КПК України – назву НСРД змінено на підставі Закону України Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам 15.03.2022 №2137-IX) [7] та спостереження за особою (ст. 269 КПК України).

Умовами, які допускають проведення НСРД до постановлення ухвали слідчого судді є такі: 1) мета – врятування життя людей та запобігання вчиненню злочинів, передбачених ч. 1 ст. 250; 2) без постановлення ухвали слідчого судді може бути проведена не кожна НСРД, а лише та, щодо якої у КПК України безпосередньо передбачена можливість її проведення без такої ухвали. Зокрема, такими діями є передбачені ч. 4 ст. 268 та ч. 3 ст. 269 КПК України, а саме установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу та спостереження за особою. Проведення інших видів НСРД до постановлення ухвали слідчого судді не передбачено...» [8, с. 61-62].

Більш категоричною є наукова позиція В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, які констатують, що «...що установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК України) та спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК України) у виняткових невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та запобіганням вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (статті 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини КК, можуть бути розпочаті до постановлення ухвали слідчого судді за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора. У такому випадку прокурор зобов'язаний невідкладно після початку такої негласної слідчої (розшукової) дії звернутися з відповідним клопотанням до слідчого судді (ч. 1 ст. 250 КПК України). Усі інші негласні слідчі (розшукові) дії, які проводяться за ухвалою слідчого судді, не можуть бути розпочаті без постановлення такого рішення...» [9, с. 429-430].

Розвиваючи та удосконалюючи таку наукову позицію М. Л. Грібов прийшов до висновку про досить поширене ігнорування представниками сторони обвинувачення прямої вказівки законодавця «щодо можливості застосування норм ст. 250 КПК України лише «у випадках, передбачених цим Кодексом». І їх тільки два: установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ч. 4 ст. 268) та спостереження за особою (ч. 3 ст. 269). Отже, проведення інших НСРД до постановлення ухвали слідчого судді є підставою для того, аби фактичні дані, одержані шляхом їх проведення, не визнавати допустимими доказами» [10, с. 30].

На наше переконання, такі наукові погляди щодо можливості розпочинати проведення до постановлення ухвали слідчого судді лише чітко визначених законодавцем НСРД повністю ґрунтуються на буквальному та системному тлумаченні низки правових норм кримінального процесуального закону. Правові норми ч. 1 ст. 250 КПК України та ст. ст. 268 і 269 КПК України повною мірою взаємопов'язані та узгоджуються між собою, що не дає жодних підстав трактувати сферу практично-правового застосування правового інституту «Проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді» в іншій правовій площині.

Загалом, закріплення у кримінальному процесуальному законі можливості проведення лише двох негласних слідчих (розшукових) дій до постановлення ухвали слідчого судді (ст. ст. 268, 269 КПК України) О. І. Полухович вважає цілком усвідомленим законодавчим кроком в рамках розвитку парадигми першочергового значення дотримання прав та свобод людини [11, с. 109], тоді як М. В. Багрій, О. В. Керевич та М. П. Климчук пояснюють це «помилкою законодавця» [12, с. 88; 13, с. 246].

Уважаючи цілком небезпідставною наукову позицію таких науковців, на наш погляд законодавець під час законодавчого вирішення питання щодо можливості початку проведення НСРД до постановлення ухвали слідчого судді не повною мірою проаналізував і врахував теоретично-наукову складову кримінального процесуального законодавства та практичний досвід проведення подібних процесуальних дій правоохоронними органами зарубіжних країн, насамперед країн Євроспільноти, зокрема - система права яких є складовою романо-германської правової сім'ї, або ж тяжіє до неї; не достатньо глибоко прорахував на майбутнє можливості своєчасної та дієвої протидії вітчизняних правоохоронних органів сучасним кримінальним викликам за можливості проведення у порядку ч. 1 ст. 250 КПК України лише таких НСРД, як «установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу)» та «спостереження за особою»; не у повній мірі проаналізував та розглянув можливості проведення до постановлення ухвали слідчого судді усіх видів НСРД, у тому числі – пов'язаних з втручанням у приватне спілкування, у взаємозв'язку із забезпеченням чітко унормованого та дієвого механізму судового контролю за дотриманням закону при проведенні НСРД.

У цьому зв'язку, повністю підтримуємо наукову позицію вчених-процесуалістів, які вважають неможливість проведення низки ключових НСРД у кримінальних провадженнях щодо воєнних злочинів у невідкладних випадках без дозволу суду проблемним питанням, яке ускладнює документування злочинів вказаної категорії [14, с. 164-165].

Дану проблему можна екстраполювати на виявлення і документування злочинів іншої категорії (до прикладу – проти основ національної безпеки України, життя та здоров'я особи, проти власності тощо), де саме від оперативного реагування правоохоронних органів залежить не лише викриття осіб, які їх вчинили, та фіксування доказової бази, а й життя та здоров'я людини, забезпечення її прав та свобод. Уважаємо, що така проблема потребує законодавчого вирішення шляхом внесення змін до ст. 250 та низки інших статей Глави 41 КПК України в частині скасування обмежень на початок проведення НСРД до постановлення ухвали слідчого судді за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора. Загалом, конструкція правової норми, закріпленої ч. 1 ст. 250 КПК України, свідчить, що законодавець відносить можливість розпочати НСРД до постановлення ухвали слідчого судді до виняткових випадків.

Необхідною умовою для початку НСРД у порядку правових приписів ч. 1 ст. 250 КПК України також є запобігання тяжкому або особливо тяжкому злочину, чіткий перелік яких визначено законодавцем у відповідній правовій нормі, а саме - передбаченого розділами I, II, VI, VII (статті 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини Кримінального кодексу України.

Питання коректності визначення законодавцем саме такого переліку було предметом наукової розвідки низки дослідників. В. А. Баранець та В. І. Школьніков, зокрема, обґрунтовують необхідність внесення до визначеного правовими приписами ч. 1 ст. 250 КПК України переліку злочинів змін з метою можливості проведення НСРД до постановлення ухвали слідчого судді в разі вчинення корупційних злочинів, незалежно від їхньої приналежності до того чи іншого розділу Особливої частини КК України [15, с. 26]; С. А. Вишневський зважаючи на збройну агресію РФ проти України та за для ефективного розкриття і розслідування кримінальних правопорушень проти довілля, пропонує внести зміни до ст. 250 КПК України щодо можливості проведення НСРД до постановлення ухвали слідчого судді, доповнивши визначений правовою нормою перелік злочинами, визначеними розділом XX Особливої частини Кримінального кодексу України [16, с. 169].

На нашу думку, критерієм для початку НСРД до постановлення ухвали слідчого судді має бути не належність злочину до того чи іншого розділу Особливої частини КК України,

а лише його тяжкість, та стосовно необхідності внесення змін до першого речення ч. 1 ст. 250 КПК України, якими словосполучення «...передбаченого розділами I, II, VI, VII (ст. 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини Кримінального кодексу України» виключити з нього.

Висновки. Кримінальне провадження здійснюється з додержанням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Базовою невід’ємною складовою верховенства права є принцип правової визначеності (legal certainty), який визначається, зокрема, ясністю і точністю формулювань правової норми, що дає пересічній особі можливість узгоджувати з нею правову поведінку та передбачити наслідки такої поведінки. Саме на цьому акцентовано увагу у доповіді Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційська комісія) та зазначено: «...Юридична визначеність вимагає, щоб юридичні норми були чіткими і точними та спрямованими на забезпечення того, щоб ситуації та правовідносини залишалися передбачуваними.» [17].

Європейський Суд з прав людини зосереджує особливу увагу на дотриманні даного принципу при застосуванні кримінального процесуального закону, зокрема – при втручанні у приватне спілкування, зважаючи на найбільшу ступінь обмеження прав і основоположних свобод людини та потенційну загрозу свавільного втручання держави у ці права і свободи.

Тому, безальтернативною є можливість розпочинати проведення у кримінальному провадженні за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора у випадках, визначених ч. 1 ст. 250 КПК України, лише таких НСРД – установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу) та спостереження за особою. Зазначені правові норми повною мірою взаємопов’язані та узгоджуються між собою, що не дає жодних підстав трактувати їх проведення до постановлення ухвали слідчого судді в іншій правовій площині.

Неможливість проведення низки ключових НСРД у кримінальних провадженнях щодо воєнних злочинів без дозволу суду є проблемним питанням у невідкладних випадках, яке ускладнює документування злочинів вказаної категорії. Дану проблему можна екстраполювати на виявлення і документування злочинів іншої категорії, де саме від оперативного реагування правоохоронних органів залежить не лише викриття осіб, які їх вчинили, та фіксування доказової бази, а й життя та здоров’я людини, забезпечення її прав та свобод. Тому, така проблема потребує законодавчого вирішення шляхом внесення змін до ст. 250 та низки інших статей Глави 41 КПК України в частині скасування обмежень на початок проведення НСРД до постановлення ухвали слідчого судді за рішенням слідчого, узгодженого з прокурором, або прокурора. Внесення запропонованих у статті змін до ч. 1 ст. 250 КПК України не лише надасть правоохоронним органам дієвих механізмів протидії злочинності, а й забезпечить безапеляційне дотримання принципу верховенства права у кримінальному провадженні, зокрема – при застосуванні даної правової норми.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. Х.: Право, 2012. 768 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: наук.-практ. коментар / Відп. ред. : С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченко. Х. : Одиссей, 2013. 1104 с.
4. Ухвала Дніпровського апеляційного суду від 10.08.2023 у справі №225/1088/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112837833>
5. Вирок Ожтрянського районного суду міста Полтави від 09.06.2020 у справі № 554/12176/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89693265>
6. Лук’янчиков Є. Д., Лук’янчиков Б. Є. Становлення інституту негласних слідчих (розшукових) дій. *Криміналістика і судова експертиза*. 2015. Вип. 60. С. 147-160.
7. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам : Закон України від 15.03.2022 р. №2137-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-20#n70>.

8. Багрій М. В., Луцик В. В. Процесуальні аспекти негласного отримання інформації: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія. Х. : Право, 2017. 376 с.
9. Кримінальний процес : підручник / за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Х. : Право, 2013. 824 с.
10. Грібов М. Л. Забезпечення законності контролю за вчиненням корупційних злочинів, пов'язаних із підкупом : метод. рек. К. : Національна акад. внутр. справ, 2022. 44 с.
11. Полюхович О. І. До питання негласних слідчих (розшукових) дій, які можуть бути розпочаті до постановлення ухвали слідчого судді. *Публічне право*. 2017. № 1. С. 106–113.
12. Багрій М. В. Судовий контроль за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій: окремі аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2015. Вип. 35 (1.3). С. 86–89.
13. Керевич О. В., Климчук М. П. Законодавче врегулювання інституту негласних слідчих (розшукових) дій. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. №4. С. 244–246.
14. Розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою : навч. посіб. / С. С. Чернявський, В. Г. Дрозд, А. П. Запотоцький, Ю. М. Черноус, Л. В. Гаврилюк та ін. Київ : 7БЦ, 2023. 252 с.
15. Баранець В. А., Школьніков В. І. Законодавча необхідність встановлення справедливої відповідальності за всі види корупційних злочинів. 2019. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/items/8afcb1eb-8043-40a6-a5ce-4e4ce96290f1>
16. Вишневський С. А. Удосконалення механізму проведення негласних слідчих (розшукових) дій за участю прокурора під час протидії кримінальним правопорушенням, вчиненим проти довілля в умовах воєнного стану. 2023. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/items/24e03cef-a9c1-47aa-9c72-72ce42eb012f>
17. Доповідь Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційська комісія), схвалена на 86-му пленарному засіданні 25–26 березня 2011 року. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev2-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev2-ukr)